

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ МИКОЛИ КУЛІША

Народився 19 грудня 1892 р. у селі Чаплинці Дніпровського повіту Таврійської губернії (зараз — Херсонська область) в бідній селянській сім'ї. Закінчив церковно-парафіяльну школу. 1905 р. на зібрані односельцями гроші продовжив навчання в Олешківському міському училищі, звідки Куліша неодноразово відраховували, як він писав в автобіографії, «за організацію кружков молодежи и непочтение к начальству».

За часів навчання в Олешківському міському училищі Куліш створив учнівський драмгурток, в якому був і режисером, і актором, і драматургом.

У 1908 р. Микола вступив до Олешківської прогімназії. Але заклад було закрито, тому Куліш поїхав на Кавказ, де склав екстерном екзамени на атестат зрілості. У 1913 р. написав російською мовою п'єсу, що не збереглася до нашого часу,— комедію «На рыбной ловле», яка стала основою для створення комедії «Отак загинув Гуска».

М.Куліш вступив на історико-філологічний факультет Одеського університету у 1914 р., але з початком Першої світової війни був мобілізований на фронт, де зробив військову кар'єру, дослужившись до поручика. 1915-1917 рр. він провів на передовій. У 1917р. в армійській газеті надрукував свої вірші на громадсько-політичні теми. Одним з перших серед офіцерів полку перейшов на бік революціонерів.

З 1925р. письменник жив у Харкові, тут він плідно співпрацював з режисером театру «Березіль» Лесем Курбасом, був обраний другим (після М. Ялового) президентом ВАПЛІТЕ — найбільшої на той час літературної організації, входив до складу редколегії провідного часопису України «Червоний шлях».

За десятиліття творчої праці створив понад десять п'єс, які принесли йому світову славу: «97», «Мина Мазайло», «Народний Малахій», «Патетична соната», «Маклена Граса», а ще «Комуна в степах», «Прощай, село», «Вічний бунт», «Хулій Хурина», «Зона», «Закут».

Серед його драматичної спадщини важливе місце посідає комедія «Мина Мазайло». Розчарування М. Куліша в радянській дійсності посилювалося зростаючою гостротою національної проблеми. На зламі 20— 30-х рр. уже було зрозуміло, що політика українізації згортається. Міщанство раділо цьому, ставало войовничо-самовдов'оленим.

Наприкінці 1928 р. Куліш написав комедію «Мина Мазайло», темою якої, за його ж словами, стало «міщанство і українізація». Поява твору відразу ж стала подією літературно-мистецького й духовного життя. Уже навесні, в березні та квітні 1929 року, комедію було поставлено в багатьох театрах — у Дніпропетровському театрі ім. Т. Г. Шевченка, Кур-басівському «Березолі» (Харків), театрі імені Івана Франка, яким керував Г. Юра (Київ). Протягом року п'єсу «Мина Мазайло» було надруковано.

ОСНОВНІ ТВОРИ:

Драма «97», трагікомедії «Отак загинув Гуска», «Мина Мазайло»; «Народний Малахій», «Патетична соната», «Маклена Граса».

Разом з Лесем Курбасом М. Куліш створив новий український театр, що є не лише новим явищем в українській культурі, а й вільно вписується в європейський контекст розвитку драматургії і сценічного мистецтва.

Товаришував Куліш також із Хвильовим, Яновським, іншими письменниками. Усі вони високо цінували талант драматурга. М. Куліш очолив ВАПЛІТЕ в останні роки існування цієї організації. На жаль, попри всі спроби тогочасних літераторів врятувати своє право на творчість, на мистецьке життя, на мистецький рух, на висловлення власних позиції зазнали поразки.

Найстрашніше, що було втрачено ціле покоління талановитих, геніальних письменників. Втрачено у прямому сенсі: більшу частину учасників літературного процесу 20—30-х років ХХ століття розстріляли. Одним із найближчих друзів М. Куліша був Іван Дніпровський.

Миколу Куліша заарештували саме тоді, коли він ішов на похорон свого друга... Заарештований, перебуваючи у нелюдських умовах табору, Куліш тяжко хворів, його мучив туберкульоз. У 1937 році М. Куліша було розстріляно.

Так закінчилось непросте життя великої людини: талановитої, щирої, людини мислячої. Драматурга, що із невеликою кількістю однодумців подарував своєму народові геніальні п'єси, легкі за формою та глибокі за суттю, подарував принципово нову сторінку в розвитку театрального мистецтва.

